

The role of urban management performance with emphasis on indicators of good governance from the perspective of citizens (Case study: Ghir city)

Marzieh Moghali¹

¹- Faculty Member, Department of Geography, Larestan Branch, Islamic Azad University, Larestan, Iran. E-mail: mmoghali@yahoo.com

---

Article Info

ABSTRACT

Article type:

Research Article

Article history:

Received: 15 August 2021

Revised: 15 January 2022

Accepted: 15 March 2022

Published online: 21 March 2022

Keywords:

Good governance,

Participation,

Ghir city,

Transparency,

Justice.

Introduction: Governance is in fact a process based on the interaction between the official organizations and institutions of the city administration on the one hand and non-governmental organizations and civil society organizations on the other hand. The optimal urban governance system is based on seven principles: participation, legitimacy, accountability, consensus building, efficiency and effectiveness, transparency and justice.

Data and Method: This research is a survey type with a descriptive-analytical approach with the aim of practical adjustment and information in the field using a researcher-made questionnaire. The statistical population is the citizens of the Ghir city and the sample size is estimated 384 people based on Cochran's formula. One-way ANOVA and one-sample t-test were used for analysis. For this purpose, in this study, we have tried to examine indicators such as participation, responsibility, effectiveness, rule of law, transparency, central justice, consensus orientation and accountability. To measure each of the variables in the questionnaire, a 5-point Likert scale was used.

Results: It shows that the average of all indicators of good governance from the perspective of citizens with a value of 2.66 out of 3 is in an unfavorable situation, which indicates the ineffective method of managers in the urban area and therefore to increase citizen participation in management. Is that city officials provide the ground for citizen participation.

Conclusion: Indicates the dissatisfaction of citizens that in this regard, city officials should provide the basis for increasing satisfaction with life in the city by using the opinions of people in the field of management and policies.

Cite this article: Moghali, Marzieh. (2022). The role of urban management performance with emphasis on indicators of good governance from the perspective of citizens (Case study: Ghir city). *Urban Social Geography*, 9 (1), 1-13.
<http://doi.org/10.22103/JUSG.2022.2058>

© The Author(s).

Publisher: Shahid Bahonar University of Kerman.

DOI: <http://doi.org/10.22103/JUSG.2022.2058>

---

¹- **Corresponding Author:** Moghali, M., Department of Geography, Larestan Branch, Islamic Azad University, Larestan, Iran. mmoghali@yahoo.com (+98) 7152251002

English Extended Abstract

Introduction

According to the United Nations Human Settlements Charter, good urban governance describes the interrelated principles of sustainability, equity, efficiency, transparency and accountability, security, civic engagement and citizenship (UN Human Settlements Programme, 2014).

During the implementation of projects such as the human settlement program and programs to eradicate poverty and achieve sustainable development and the need to guarantee the implementation of these programs, the indicators of good governance have been examined by various researchers and organizations and are under the title of criteria and indicators. Good governance has been proposed (Nazak Nobri et al, 2010: 17), which include: participation, rule of law, transparency, flexibility, consensus-oriented, justice, efficiency and accountability (United Nations, 2020).

In recent years, good governance has gained special importance in the field of public administration, especially in third world countries, and this is due to the important role that governance plays in determining the health of society and the city. Until the 1980s, traditional public administration was a paradigm in the field of management; But with the appearance of its negative dimensions and weaknesses, experts thought of choosing another paradigm called "good urban governance" (Barakpour, 2016). Therefore, according to the positive results that emerged from this management method in developed countries, there should be a general review of the governance and management method of developing countries. Because after observing the many problems caused by centralized management methods, it can be concluded that in order to achieve regional development, the people themselves must be involved in the problem, and this requires civil society, the main characteristic of these societies is the existence of buffer institutions. It is between the people and the government (Sarai et al, 2013: 12).

One of the most important requirements for examining and adapting a model (in this research, good urban governance) in a specific society, is the ranking and importance of the main components, and finally, the design and selection of appropriate knowledge to find out the real situation of the city under study. (Ghir city); It is also implemented. Based on this, the purpose of the current research is to prioritize the indicators of good urban governance in Ghir city; therefore, this research seeks to answer the question: How is the performance of urban management in the city of Ghir based on the indicators of good governance?

Moslami Mehni et al (2019) investigated the relationship between the trend towards electronic government and the realization of good governance in Kerman city. They concluded that the trend towards electronic government has been able to explain 71% of the changes in good governance. The trend towards electronic government has had the greatest impact on capacity building. The trend towards electronic government leads to the realization of good governance in the public administration system of Kerman metropolis. Finally, they came to the conclusion that the trend towards e-government improves transparency, accountability, effectiveness of roles and duties, result orientation, promotion of values, and capacity building in Kerman's public administration system.

Jafari Fard et al (2019) in their research with title "Analysis of good urban governance indicators" (case study: Kohnuj city) concluded that the overall score of the governance index according to citizens is 2.73, and according to experts, it is equal to (2.86) is below the average, which indicates the low status of urban governance from the point of view of both groups.

Data and Method

The present research method is applied in terms of purpose and descriptive-analytical in terms of method. Documentary (library) and field methods have been used in this research in order to collect the information needed for the research. In this way, in expressing the theoretical dimensions and concepts, the research background of the geographical and demographic characteristics of the studied territory, the documentary method was used, and in order to complete the documentary information and determine the role of urban performance, the field method was used. The data collection tool is a questionnaire, in which

English Extended Abstract

---

the statistical population of the research was 20,000 citizens of Ghir city, and based on Cochran's method, 384 citizens were selected as the sample size. Then the questionnaires were given to the subjects and at the end of the data analysis was done using one-way ANOVA and one-sample T-test with the help of SPSS software. In this research, indicators such as participation, accountability, effectiveness, rule of law, transparency, justice-oriented, consensual orientation and accountability were investigated. A five-level Likert scale was used to measure each of the variables in the questionnaire.

Results

In relation to the participation component, the average value obtained for this component is equal to 2.78, so that this average is less than the theoretical average of the research (number 3) and the average difference is equal to negative 0.22. According to the obtained significant error coefficient, which is less than 0.05, the average difference of the desired factor is significant at the 95% confidence level; Also, considering that the level of confidence obtained for the mentioned component is negative, it can be concluded that the situation of the city of Ghir is in an unfavorable situation in terms of the participation component of urban governance.

In relation to "Urban Management Variable" in the city of Ghir, according to the indicators of optimal urban governance, the average value obtained is equal to 2.59, so that this average is less than the theoretical average of the research (number 3) and the difference Its average is equal to negative 0.34. According to the obtained significant error coefficient, which is less than 0.05, the average difference of the desired factor is significant at the 95% confidence level. Also, considering that the level of confidence obtained for the mentioned component is negative, it can be concluded that the situation of the city of Ghir is in an unfavorable situation in terms of urban governance.

The rest of the components were tested in the same way.

Conclusion

According to the findings, the Ghir city faces problems in the implementation of the good governance approach, such as: centralized management, lack of provision of the necessary ground for the implementation and application of the governance approach, lack of trust of the citizens in the direction of their participation, and finally, the inefficiency of the management. A city is noticeable in the employment of citizens in the field of urban affairs. As a result, in order to strengthen good governance, there is a need to strengthen each of the indicators, which ultimately provides a basis for increasing the performance of urban management with constructive interaction between managers and citizens. The obtained results show that due to the lack of participation-acceptance of urban managers, the lack of participation, the lack of proper accountability of urban managers, the weak accountability of urban managers and the lack of transparency in decisions and planning, it causes a decrease in the trust of citizens and finally Cooperation between city managers and citizens has decreased. In the end, the unfavorable level of the mentioned factors has caused the weakness in the effectiveness and efficiency of urban management in the studied city and the unfavorable level of good urban governance.

For this purpose, in order to strengthen the performance of urban management in planning and policy-making, citizens should be placed as the main axis. According to this research, it can be understood that the formation of a good urban governance approach is not possible without paying attention to the effective role of citizens, and paying attention to this approach is the basis for the development and solving of urban problems and ultimately increasing the performance of urban management. Any fundamental change in the city and reduction of urban problems depends on fundamental reforms in the approach and systems of urban planning and management. Optimal urban management is formed when it benefits from all the talents and capacities available in the field of urban management, especially the participation of citizens.

عملکرد مدیریت شهری با تأکید بر شاخص‌های حکمروایی خوب از منظر شهروندان (مطالعه موردی: شهر قیر)

مرضیه موغلی^۱ ✉

^۱ - عضو هیات علمی گروه جغرافیا، واحد لارستان، دانشگاه آزاد اسلامی، لارستان، ایران. رایانامه: mmoghali@yahoo.com

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۲۴</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۱۰/۲۵</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲۴</p> <p>تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۱/۰۱</p> <p>کلیدواژه‌ها: حکمروایی خوب، مشارکت، شهر قیر، شفافیت، عدالت.</p>	<p>مقدمه: حکمروایی در واقع فرآیندی بر اساس کنش متقابل میان سازمان‌ها و نهادهای رسمی اداره شهر از یک سو و سازمان‌های غیردولتی و تشکل‌های جامعه مدنی، از طرف دیگر است. سیستم حکمروایی شهری مطلوب مبتنی بر هفت اصل است که عبارتند از: مشارکت، قانون‌مندی، پاسخ‌گویی، اجماع‌سازی، کارایی و اثربخشی، شفافیت و عدالت.</p> <p>داده و روش: این پژوهش از نوع پیمایشی و با رویکردی توصیفی - تحلیلی با هدف کاربردی تنظیم و اطلاعات به صورت میدانی و با استفاده از پرسشنامه محقق‌ساخته به دست آمده است. جامعه آماری، شهروندان شهر قیر بوده و حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۳۸۴ نفر برآورد شده است. برای تحلیل از واریانس یک‌طرفه آنوا و آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است. به همین منظور در این پژوهش سعی شده شاخص‌هایی همچون مشارکت، مسئولیت-پذیری، اثربخشی، قانون‌مداری، شفافیت، عدالت‌محوری، جهت‌گیری توافقی و پاسخگویی مورد بررسی قرار گیرد. برای سنجش هر یک از متغیرها در پرسشنامه، از طیف لیکرت پنج سطحی استفاده شده است.</p> <p>یافته‌ها: نشان‌دهنده آن است میانگین کل شاخص‌های حکمروایی خوب از منظر شهروندان با مقدار ۲/۶۶ از ۳، در وضعیت نامطلوبی قرار دارد که نشان‌دهنده مؤثر نبودن روش فعالیت مدیران در عرصه شهری است. در نتیجه برای افزایش مشارکت شهروندان در امور مدیریتی لازم است که مسئولان شهری زمینه مشارکت شهروندان را فراهم نمایند.</p> <p>نتیجه‌گیری: نشان‌دهنده عدم رضایت شهروندان است که در این رابطه مسئولان شهری باید با به کارگیری نظرات افراد در عرصه مدیریتی و سیاست‌گذاری‌ها، زمینه را برای افزایش رضایت از زندگی در شهر فراهم نمایند.</p>
<p>استناد: موغلی، مرضیه (۱۴۰۱). عملکرد مدیریت شهری با تأکید بر شاخص‌های حکمروایی خوب از منظر شهروندان (مطالعه موردی: شهر قیر). <i>جغرافیای اجتماعی شهری</i>، ۹(۱)، ۱-۱۳. DOI: http://doi.org/10.22103/JUSG.2022.2058</p>	
<p> © نویسندگان. ناشر: دانشگاه شهید باهنر کرمان. </p>	
<p>DOI: http://doi.org/10.22103/JUSG.2022.2058</p>	

مقدمه

پدیده شهرنشینی به طور قابل توجهی با تحولات عظیم اقتصادی، سیاسی و اجتماعی بر روی جوامع و فضای آن همراه است. طبق پیش‌بینی‌ها تا سال ۲۰۵۰ حدود ۷۰ درصد جمعیت جهان در شهرها زندگی خواهند کرد. گسترش شهرنشینی و به دنبال آن مشکلات خاص زندگی شهری، بیش از پیش توجه به راهبردها و راه‌حل‌های سودمند برای بهینه‌سازی زندگی شهروندان را ضروری ساخته است. علاوه بر موضوعاتی همچون محیط‌زیست شهری، حمل و نقل شهری، ایمنی شهری و برنامه‌ریزی شهری، یکی از عوامل بسیار مهمی که تأثیر فزاینده و تعیین‌کننده‌ای بر عوامل سازنده شهری دارد، مدیریت شهری است. شهرها هم به عنوان یک سیستم، نیازمند مدیریتی هستند که به تعیین اهداف و برنامه‌ها پرداخته و فعالیت عناصر مختلف شهری را هماهنگ نماید (سعیدنیا، ۱۳۹۰: ۶۷).

از نیمه دوم قرن بیستم و پس از جنگ جهانی دوم به دنبال تغییرات ساختاری و بنیادی در اوضاع اقتصادی، اجتماعی و سیاسی جهان، مطالعات نظری و تحقیقات کاربردی در حیطه مدیریت و برنامه‌ریزی شهری به طور جدی صاحب نظران و متخصصین امور شهری را وادار به چرخش محسوس به سوی نظام دموکراتیک شهری و رویکرد اداره شهرها از سطوح خرد به کلان نمود. این تغییر پارادایم که به عنوان رویکرد حکمروایی شهری شناخته می‌شود، مشارکت تمامی کنشگران توسعه شهر در تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری، اجرا، اداره و نظارت را در بر می‌گیرد. قسمتی از این مشارکت به شراکت تبدیل می‌شود که به مثابه بسیج منابع نوین مردمی برای حل معضلات شهری است. حکمروایی خوب شهری هنگامی میسر است که دولت محلی (شهری)، توانایی همکاری و شراکت با بخش خصوصی و سازمان‌های جامعه مدنی را برای اداره امور محلی داشته باشد. مباحث جدید در حکمروایی شهری نشان می‌دهد توجه به ذی‌نفعان و کنشگران مختلف به‌ویژه کسانی که دارای نقش اصلی و مستقیم هستند، منجر به پاسخگویی بیشتر، ارائه خدمات و عملکرد بهتر می‌شود (رفعیان و همکاران، ۱۳۹۵: ۵۸).

می‌توان گفت با توجه به اینکه مدیریت خوب، سیاست خوب و موفق با تعاملات قوی در سطح شهری امکانپذیر است، به کارگیری رویکرد حکمروایی می‌تواند کمک حال مدیران برای رسیدن به مدیریت مطلوب باشد. گسترش شهرنشینی و افزایش مشکلات شهری و نیاز به ارائه راهکارها برای مدیریت شهری، توجه به حکمروایی و مشارکت مردم ضرورت می‌یابد. ضعف مدیریت شهری و نارضایتی شهروندان، ضرورت طراحی الگوی جدید مدیریت شهری بر اساس الگوی حکمروایی شهری را مطرح می‌کند (زیاری و همکاران، ۱۳۹۹: ۴۵).

در سال‌های اخیر حکمروایی خوب، اهمیت خاصی در حوزه مدیریت دولتی مخصوصاً کشورهای جهان سوم پیدا کرده و این به واسطه نقش مهمی است که حکمرانی در تعیین سلامت اجتماع و شهر ایفا می‌کند. تا قبل از دهه‌های ۱۹۸۰ مدیریت دولتی سنتی پارادایمی در حوزه مدیریت بود؛ اما با ظاهر شدن ابعاد منفی و نقاط ضعف آن، کارشناسان به فکر انتخاب یک پارادایم دیگری به نام «حکمروایی خوب شهری» افتادند (برک‌پور، ۱۳۸۶). بنابراین با توجه به نتایج مثبتی که از این شیوه مدیریت در کشورهای توسعه‌یافته نمایان شد، باید بازنگری کلی در شیوه حکومتی و مدیریتی کشورهای در حال توسعه صورت می‌گرفت. زیرا پس از مشاهده مشکلات عدیده ناشی از شیوه‌های مدیریتی متمرکز، می‌توان به این نتیجه رسید که برای دستیابی به توسعه منطقه‌ای باید خود مردم را درگیر مسأله کرد و این امر نیازمند جامعه مدنی است که اصلی‌ترین ویژگی این جوامع، وجود نهادهای حائل میان مردم و حکومت است (سرابی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۲). یکی از مهمترین نیازها برای بررسی و انطباق‌پذیری یک الگو (در این تحقیق حکمرانی خوب شهری) در یک جامعه مشخص، رتبه‌بندی و اهمیت مؤلفه‌های اصلی و در نهایت طرح و انتخاب معرفه‌های مناسب برای پی بردن به وضعیت واقعی شهر مورد مطالعه (شهر قیر)؛ همچنین پیاده کردن آن است. بر همین مبنا هدف از انجام پژوهش حاضر اولویت‌بندی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در شهر قیر می‌باشد؛ لذا این پژوهش به دنبال پاسخ‌گویی به این سؤال است که: عملکرد مدیریت شهری در شهر قیر بر اساس شاخص‌های حکمروایی خوب چگونه است؟

پیشینه نظری

روشن است که مشخصات و ساختار نهادهای قانونی اداره‌کننده شهر از کشوری به کشور دیگر تفاوت دارد و هر جامعه‌ای با توجه به ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی خود تعریف یا تلقی خاصی از مدیریت شهری دارد. مدیریت شهری به تمامی نهادها، سازمان‌ها و افرادی گفته می‌شود که به صورت رسمی یا غیررسمی در فرآیند مدیریت شهر اثرگذار هستند. پس مدیریت شهری فقط شهرداری و شورای شهر نمی‌باشد و هر عنصری که به شکلی در فرآیند مدیریتی شهر اثرگذار است، در این حیطه قرار دارد. لذا اهداف مدیریت شهری عبارت است از: ارتقای شرایط کار و زندگی همه جمعیت شهر با توجه به افراد و گروه‌های کم درآمد؛ تشویق توسعه اقتصادی و اجتماعی پایدار و حفاظت از محیط کالبدی شهر. از آنجا رشد شهرنشینی در ایران طی دهه‌های اخیر رشد شتابانی داشته، باعث بروز مشکلاتی چون تمرکز جمعیت، آلودگی، حاشیه‌نشینی، کمبود مسکن، مهاجرت روستاییان و مشکلاتی از این قبیل شده است. شهرهای ایران خصوصاً در سال‌های اخیر رشد شتابان و ناموزونی را تجربه کرده‌اند. با توجه به این رشد شتابان شهرنشینی؛ همچنین عدم وجود سیستم مدیریتی کارآمد چه در گذشته و چه در حال؛ به نظر می‌رسد وجود سیستم مدیریتی جدید که نگرشی پویاتر به شهر و شهروندان داشته باشد، لازم و ضروری است (شماعی و همکاران، ۱۳۹۱: ۳۷).

«حکمرانی شهری»^۱ طبق تعریف زیست‌بوم سازمان ملل عبارت است از: مجموعه روش‌های برنامه‌ریزی و مدیریت عمومی شهر از سوی افراد، نهادهای عمومی و نهادهای خصوصی و نیز فرآیند مستمری است که از طریق آن، منافع متضاد یا متعارض با یکدیگر همراه شده و زمینه همکاری و کنش متقابل فراهم می‌آید. طبق این تعریف حکمرانی شهری، هم نهادهای رسمی و هم اقدامات غیر رسمی و سرمایه اجتماعی شهروندان را در بر می‌گیرد. به علاوه نباید از نظر دور داشت تحقق سبک و شیوه مدیریت امور محلی و شهری که از آن به عنوان حکمرانی یاد می‌شود، منوط به شکل‌گیری یک مجموعه روابط رسمی و ساختارهایی از قبیل قانون‌مداری، چارچوب‌های حقوق مدون و مشخص، تعریف و تعیین حدود رژیم‌های سیاسی، تعیین سطوح تمرکززدایی و فراهم کردن زمینه‌های مشارکت همگانی در امور تصمیم‌گیری راجع به خط و مشی‌هاست (اکبری، ۱۳۹۵: ۲۵).

حکمرانی شهری بر خلاف مدیریت شهری، فرآیندی مدیریتی است که به اتخاذ و حفظ زیربناها و خدمات شهری می‌پردازد. با توجه به مفهوم حکمرانی زمانی که صفت خوب را به این واژه اضافه می‌کنیم، مبحثی با بار معنایی آغاز می‌شود و «حکمرانی مطلوب»^۲ در مقابل «حکمرانی نامطلوب» قرار می‌گیرد. اضافه کردن صفت ارزشی به واژه حکمرانی، مناقشه‌برانگیز می‌باشد؛ چراکه افراد گوناگون، سازمان‌ها، دولت‌ها، ایدئولوژی‌ها و مدیریت شهر، هر کدام حکمرانی خوب را مطابق با منافع و تجربیات شخصی خود تعریف می‌کنند. با در نظر گرفتن این نکته که دولت‌ها همواره در طول تاریخ نقشی انکارناپذیر در شکوفایی، سعادت و یا در نابودی و انحطاط و نابودی ملت‌ها داشته‌اند، در خلال اجرای طرح‌هایی مانند برنامه اسکان بشر و برنامه‌هایی برای ریشه‌کنی فقر و دستیابی به توسعه پایدار و ضرورت تضمین اجرایی این برنامه‌ها شاخص‌های حکمرانی خوب از سوی محققین و سازمان‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته و تحت عنوان

^۱. Urban Governance

^۲. Good Governance

معیارها و شاخصه‌های حکمرانی خوب مطرح شده است (نازک نوبری و همکاران، ۱۳۸۹: ۱۷) که عبارتند از: مشارکت، قانون مداری^۲، شفاف‌سازی^۳، انعطاف‌پذیری^۴، وفاق‌محور^۵، عدالت^۶، کارآمدی^۷ و پاسخگویی^۸ (سازمان ملل، ۲۰۲۰). با روشن شدن مفهوم حکمرانی، حکمرانی خوب و حکمرانی شهری، حال می‌توان به توضیح «حکمرانی خوب شهری»^۹ پرداخت. شهرها با برخورداری از پتانسیل‌های بالا به مثابه موتور توسعه اقتصادی و اجتماعی از طریق ایجاد مشاغل و طرح ایده‌ها، نقش بازی می‌کنند. شهرها اگرچه دارای مزیت‌ها و جاذبه‌هایی هستند، اما محرومیت‌های اجتماعی را نیز دامن می‌زنند؛ چرا که عدم توزیع بهینه منابع و ثروت به محرومیت اجتماعی و فقر در میان جوانان، اقلیت‌های قومی و مذهبی و سایر گروه‌های حاشیه‌ای جامعه می‌انجامد (برنامه اسکان بشر ملل متحد، ۲۰۱۴). بنابر منشور اسکان بشر سازمان ملل متحد، حکمرانی خوب شهری، اصول به هم وابسته پایداری، برابری، کارآمدی، شفافیت و پاسخگویی، امنیت، فعالیت‌های مدنی و شهروندی را توصیف می‌کند (برنامه اسکان بشر سازمان ملل متحد، ۲۰۱۴).

پیشینه عملی

حکمت‌نیا و همکاران (۱۳۹۶)، به «سنجش میزان تحقق‌پذیری حکمروایی خوب شهری در ایران (مورد مطالعه: شهر ایلام)» پرداختند. آن‌ها از هفت شاخص مشارکت، پاسخ‌گویی، مسئولیت‌پذیری، قانون‌محوری، عدالت، شفافیت و کارایی استفاده کردند. برای تحلیل داده‌ها از آزمون تی تک‌نمونه‌ای به کمک نرم‌افزار SPSS استفاده شد. ارزش‌گذاری متغیرها با بهره‌مندی از طیف لیکرت صورت گرفت. بر اساس نتایج پژوهش مذکور، سطح تمام شاخص‌های حکمرانی خوب در شهر ایلام، پایین‌تر از سطح متوسط طیف لیکرت بوده است؛ بنابراین، نواحی شهر ایلام به لحاظ این مؤلفه‌ها در وضعیتی نامطلوب قرار داشته‌اند.

شاهینی‌فر و همکاران (۱۳۹۷)، به «ارزیابی شاخص‌های مؤثر در تحقق حکمروایی خوب شهری در شهر کرمانشاه» پرداختند که نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد تفاوت معناداری بین میانگین نظرات مردم و کارشناسان در خصوص شاخص‌های حکمروایی خوب شهری وجود دارد و این امر نشان‌دهنده این است که شاخص‌های حکمروایی در شهر کرمانشاه از وضعیت مناسبی در بین همه گروه‌ها برخوردار نبوده است.

دلیر و همکاران (۱۳۹۸)، به «بررسی میزان انطباق‌پذیری مدیریت شهری ایران با اصول حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: شهر کنگاور)» پرداختند که نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد مدیریت شهری در قلمرو مورد مطالعه با اصول حکمروایی خوب شهری تطابق ندارد و با توجه به شاخص‌های آن از وضعیت مناسبی برخوردار نیست. ارزیابی این پژوهش حاکی از آن است که شهرداری و دیگر ارگان‌های دولتی در چارچوب حکمروایی خوب شهری عملکرد مناسبی نداشته‌اند. واضح است که هرچه مدیران مسلط‌تر، با تجربه‌تر، خلاق‌تر و با دانش و آگاهی بیشتری در رأس امور قرار بگیرند؛ عملکرد آن‌ها در زمینه‌های گوناگون بهتر و مفیدتر واقع می‌شود.

1. Participation

2. Legislating

3. Transparency

4. Flexibility

5. Consensus-based

6. Justice

7. Efficiency

8. Accountability

9. Good Urban Governance

زیاری و همکاران (۱۳۹۹)، به «بررسی عملکرد مدیریت شهری با تأکید بر شاخص‌های حکمروایی خوب از منظر شهروندان (مورد مطالعه: شهر ساری)» پرداختند که نتایج به‌دست‌آمده نشان داد میانگین کل شاخص‌های حکمروایی خوب از منظر شهروندان با مقدار ۱/۹۸ از ۳، در وضعیت نامطلوبی قرار دارد. با توجه به نتایج، در بین شاخص‌های بررسی‌شده شاخص کارایی و اثربخشی فعالیت مدیران و مسئولان شهری با میانگین ۲/۴۶ از ۳، بیشترین میزان در بین شاخص‌ها را داشته، ولی کمتر از میانگین استاندارد است که نشان‌دهنده مؤثر نبودن روش فعالیت مدیران در عرصه شهری است. شاخص مشارکت با مقدار ۱/۶۷ از ۳، کمترین مقدار را داشته، در نتیجه برای افزایش مشارکت شهروندان در امور مدیریتی لازم است که مسئولان شهری زمینه مشارکت شهروندان را فراهم کنند.

شمس و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهش خود به «اولویت‌بندی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری از دیدگاه شهروندان در شهر بیستون» پرداختند که نتایج تحقیق آن‌ها نشان داد از بین هفت متغیر، شاخص شفافیت رتبه نخست، شاخص عدالت رتبه دوم، شاخص پاسخ‌گویی رتبه سوم، شاخص مشارکت رتبه چهارم، دشخص اجماع‌سازی رتبه پنجم، شاخص اثربخشی و کارایی رتبه ششم و شاخص قانون‌مندی رتبه هفتم را به دست آورده‌اند؛ همچنین بر اساس آزمون تی تک نمونه‌ای، پاسخ دهندگان، سطح حکمروایی خوب را در شهر بیستون کمتر از حد متوسط طیف لیکرت ارزیابی نمودند. نتیجه اینکه نظام مدیریت شهری بیستون به رغم تلاش‌های خود نتوانسته رضایت شهروندان را جلب نماید.

مسلمی‌مهنی و همکاران (۱۳۹۹)، به بررسی «ارتباط بین گرایش به دولت الکترونیک و تحقق حکمرانی خوب در شهر کرمان» پرداختند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند گرایش به دولت الکترونیک، توانسته است ۷۱ درصد از تغییرات حکمرانی خوب را تبیین کند. گرایش به دولت الکترونیک بیشترین تأثیر را بر ظرفیت‌سازی داشته است. گرایش به دولت الکترونیک به تحقق حکمرانی خوب در نظام مدیریت دولتی شهر کرمان منجر می‌شود. آن‌ها در نهایت به این جمع‌بندی رسیدند که گرایش به دولت الکترونیک، شفاف‌سازی، پاسخ‌گویی، اثربخشی نقش‌ها و وظایف، نتیجه‌گرایی، ارتقاء ارزش‌ها، ظرفیت‌سازی را در نظام مدیریت دولتی کرمان ارتقاء می‌دهد.

جعفری فرد و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهش خود با عنوان «واکاوی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: شهر کهنوج)» به این نتیجه رسیدند که امتیاز کلی شاخص حکمروایی از نظر شهروندان با میانگین (۲/۷۳) و از نظر کارشناسان برابر با میانگین (۲/۸۶) زیر حد متوسط می‌باشد که گویای وضعیت پایین حکمروایی شهری از نظر هر دو گروه می‌باشد؛ همچنین نتایج نشان داد که از مجموع هفت شاخص اصلی حکمروایی شهری مورد بررسی در این پژوهش در ۷۰ درصد آن‌ها، میانگین امتیازهای شهروندان پایین‌تر از کارشناسان می‌باشد و تنها در دو شاخص مشارکت و کارایی وضعیت برعکس است. بیشترین اختلاف نظر میان شهروندان با مدیران و کارشناسان در شاخص‌های شفافیت، اجماع‌گرایی و مسئولیت و پاسخ‌گویی و بیشترین وجه اشتراک میان آن‌ها در شاخص‌های قانون‌مداری و اثربخشی و کارایی بوده است. بنابراین اصلاحات در ساختارهای اداری و اجرایی و سیاسی، کارآمد و به‌روز کردن قوانین و به‌ویژه افزایش شناخت و آگاهی شهروندان نسبت به قوانین را باید از آن جمله دانست که نتیجه نهایی این پیشنهادها می‌تواند به افزایش اعتماد مردم نسبت به قانون و چند و چون اجرای آن در نهادها و سازمان‌های مدیریت شهری منجر گردد.

بوریس و همکاران (۲۰۱۲)، در پژوهش خود تلاش‌هایی برای ارتقای حکمروایی سالم شهری نمودند و به این نتیجه رسیدند که سلامت شهری به میزان قابل توجهی به نهادها و فرآیندهای مدیریتی بستگی دارد. در نتیجه مشارکت شهروندان نقش مهمی را در شکل‌گیری و اجرای سیاست مطلوب در سطح ملی و جهانی بازی می‌کند. پارک کیوشینگ (۲۰۱۴)، به بررسی «حکمروایی خوب شهری در آسیای جنوب شرقی» پرداخته و به این نتیجه رسیدند که تمرکززدایی و خصوصی‌سازی باعث بهبود حکمروایی شهری و کارایی ارائه خدمات عمومی می‌گردد.

امانوتل (۲۰۱۶)، در پژوهش خود ضمن بررسی حکمروایی مشارکتی خوب در نیجریه (سوابق، گزاره‌ها و ویژگی‌ها) به بررسی و بیان سوابق پرداخته و نحوه بهره‌برداری و استفاده بهینه از سوابق را با توجه به خصوصیات سازمانی نهادها در راستای رفع چالش‌ها بیان کردند.

رونالد مک‌گیل (۲۰۱۸)، در پژوهش خود به بررسی مدیریت شهری در کشورهای در حال توسعه پرداخت که در نتایج خود بر نقش شاخص‌های اساسی حکمرانی خوب شهری بر ملاحظات توسعه شهرها در ابعاد راهبردی و عملیاتی تأکید نموده است.

داده‌ها و روش‌شناسی

روش پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از حیث روش، توصیفی-تحلیلی است. در این پژوهش به منظور گردآوری اطلاعات مورد نیاز تحقیق از روش‌های اسنادی (کتابخانه‌ای) و میدانی استفاده شده است. بدین ترتیب که در بیان ابعاد و مفاهیم نظری، پیشینه تحقیق ویژگی‌های جغرافیایی و جمعیتی قلمرو مورد مطالعه از روش اسنادی و به منظور تکمیل اطلاعات اسنادی و تعیین نقش عملکرد شهری از روش میدانی استفاده شده است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه است که در آن جامعه آماری پژوهش، شهروندان شهر قیر به تعداد ۲۰۰۰۰ نفر بوده‌اند که بر پایه روش کوکران، تعداد ۳۸۴ نفر از شهروندان به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. سپس پرسشنامه‌ها در اختیار آزمودنی‌ها قرار گرفت و در پایان تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از واریانس یک‌طرفه آنوا و آزمون تی تک‌نمونه‌ای و با کمک نرم افزار SPSS انجام شد. در این پژوهش سعی شد شاخص‌هایی همچون مشارکت، مسئولیت‌پذیری، اثربخشی، قانون-مداری، شفافیت، عدالت‌محوری، جهت‌گیری توافقی و پاسخ‌گویی مورد بررسی قرار گیرد. برای سنجش هر یک از متغیرها در پرسشنامه، از طیف لیکرت پنج سطحی استفاده شد.

به منظور تعیین روایی پرسشنامه، از اعتبار محتوایی استفاده گردید. برای سنجش اعتبار محتوایی از آراء متخصصان، و کارکنان سازمان‌ها استفاده شد. ابتدا به طراحی پرسشنامه در تحقیق حاضر بر اساس نظرات خبرگان اقدام گردید؛ سپس به منظور تعیین روایی، از تحلیل عاملی و آزمون بارتلت استفاده شد که روایی کلی حاصل از پرسشنامه ۹۰/۹۴ بوده است. بررسی پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ صورت گرفت. مقدار ضریب به دست آمده برای متغیرهای اصلی تحقیق بعد از انجام روایی به شرح جدول (۱) بوده است. با توجه به این که برای تمام متغیرها این مقدار بالای ۰/۷ است، می‌توان گفت که ابزار از پایایی مناسبی برخوردار بوده است.

جدول ۱- ضریب آلفای کرونباخ متغیرهای اصلی تحقیق

متغیرها	آلفای کرونباخ متغیرها
مشارکت	۰ / ۹۹
مسئولیت‌پذیری	۰ / ۹۵
اثربخشی	۰ / ۸۸
قانون‌مداری	۰ / ۷۹
شفافیت اطلاع‌رسانی	۰ / ۸۴
عدالت‌محوری	۰ / ۸۳
جهت‌گیری توافقی	۰ / ۷۷
پاسخ‌گویی	۰ / ۹۸
حکمروایی مطلوب شهری	۰ / ۸۶

(مأخذ: محاسبات نگارنده)

قلمرو پژوهش

شهرستان قیروکارزین یکی از شهرستان‌های استان فارس با مرکزیت شهر قیر است. این شهرستان با وسعتی نزدیک به ۳۴۰۰ کیلومتر مربع آب و هوایی گرم و سوزان در فصل تابستان و هوایی خنک و نسبتاً سرد در فصل زمستان دارد. ارتفاع آن از سطح دریا ۷۵۰ متر و میانگین بارندگی آن ۲۵۰ میلیمتر در سال است. قیروکارزین در فاصله یکصد کیلومتری خلیج فارس از نقاط آباد و قدیمی فارس است که در ناحیه جنوبی زاگرس واقع شده است. از نظر جغرافیایی بین طول جغرافیایی ۵۲ درجه و ۶ دقیقه و ۵۳ درجه و ۱۳ دقیقه شرقی و عرض جغرافیایی ۲۸ درجه و ۳۲ دقیقه و ۲۸ درجه و ۵۴ دقیقه شمالی قرار دارد. این شهرستان از شمال با شهرستان‌های فیروزآباد، از شرق با جهرم، از جنوب با خنج و لارستان و از غرب با فراشند همسایه است از نظر تقسیمات اداری و سیاسی، شهرستان قیروکارزین به بخش‌های مختلفی با نام‌های افزر، زاخروئیه، هنگام، فتح‌آباد و مبارک‌آباد تقسیم می‌شود (شکل ۱).

علت نامیدن این شهر به نام قیر مربوط به دوره سلجوقیان است. قیر در زبان پهلوی به معنی «مرز» است و علت این نام‌گذاری، قرار گرفتن این شهر بر روی مرز گرما و سرما است. به طوری که اگر ۱۰ کیلومتر از شهر قیر به سمت شمال حرکت کنیم، به طبیعت و آب و هوای سردسیری می‌رسیم و اگر از این شهر ۱۰ کیلومتر به سمت جنوب حرکت کنیم، به آب و هوا و طبیعت گرمسیری می‌رسیم (حسین پور، ۱۴۰۰: ۸۹).

شکل ۱- موقعیت جغرافیایی شهرستان قیروکارزین در ایران و استان فارس (ترسیم: نگارنده)

یافته‌ها

به منظور استفاده از تکنیک‌های آماری ابتدا باید مشخص شود که داده‌های جمع‌آوری شده از توزیع نرمال یا غیر نرمال برخوردار است؟ چون در صورت نرمال بودن توزیع داده‌های جمع‌آوری شده، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها می‌توان از آزمون‌های پارامتریک استفاده نمود و در صورت غیرنرمال بودن باید از آزمون‌های غیرپارامتریک استفاده کرد که در این مرحله به بررسی نتایج حاصل از آزمون مذکور در مورد هر کدام از متغیرها پرداخته می‌شود (جدول ۲).

جدول ۲ - نتایج نرمال بودن توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف

متغیرها	آماره K.S	سطح معناداری
حکمرمایی شهری	۰/۹۳۴	۰/۰۷۳
مشارکت	۰/۸۲۵	۰/۰۷۹۰
مسئولیت‌پذیری	۰/۸۵۲	۰/۱۰۱
اثربخشی کارایی	۰/۷۳۲	۰/۰۸۴
قانون‌مداری	۰/۸۹۱	۰/۰۶۳
شفافیت اطلاع‌رسانی	۰/۹۹۴	۰/۴۱۲
عدالت‌محوری	۰/۷۹۴	۰/۶۲۹
جهت‌گیری توافقی	۰/۸۲۱	۰/۰۸۵
پاسخ‌گویی	۰/۹۵۴	۰/۰۷۴

(مأخذ: محاسبات نگارنده)

با توجه به جداول فوق مقدار سطح معناداری برای تمامی متغیرها بیشتر از مقدار خطای ۰/۰۵ است؛ بنابراین توزیع فراوانی گویه‌های مربوط به متغیرهای مورد نظر، دارای توزیع نرمال هستند. استخراج عوامل مخفی به کمک تحلیل مؤلفه‌های اصلی انجام شد. مقادیر ویژه برای هشت عامل بیشتر از یک بوده که نتایج آن در جدول (۳) آمده است.

جدول ۳ - مقادیر ویژه برای ماتریس همبستگی نمونه

عامل	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	نهم
مقادیر ویژه	۶/۴۵	۱/۷۵	۱/۴۲	۱/۱۳	۱/۲۹	۱/۱۹	۱/۰۵	۱/۰۱	۰/۸۳

(مأخذ: محاسبات نگارنده)

در مجموع هشت عامل استخراج شده برای متغیر حکمرمایی شهری ۸۸ درصد کل واریانس متغیرهای پرسشنامه را تبیین می‌کند. مقادیر وزن‌های عوامل استخراج شده از تحلیل اکتشافی با حذف وزن‌های کمتر از ۰/۴ در جدول (۴) نشان داده شده است.

جدول ۴ - درصد تبیین واریانس و درصد تراکمی عوامل به دست آمده در پرسشنامه

عامل	درصد واریانس	درصد تراکمی
مشارکت	۱۸,۷۱	۱۸,۷۱
مسئولیت‌پذیری	۱۵,۷۸	۳۱,۸۱
اثربخشی کارایی	۱۲,۶۲	۵۱,۴۳
قانون‌مداری	۱۱,۹۴	۶۰,۷۱
شفافیت اطلاع‌رسانی	۹,۵۱	۶۹,۹۳
عدالت‌محوری	۱۰/۰۴	۷۷/۵۳
جهت‌گیری توافقی	۷/۱۹	۸۳/۵۰
پاسخ‌گویی	۸/۳۲	۹۱/۷۸

(مأخذ: محاسبات نگارنده)

جهت بررسی مدیریت شهری در شهر قیر با توجه به شاخص‌های حکمروایی مطلوب شهری از آزمون تی تک‌نمونه‌ای استفاده شد که نتایج به شرح جدول (۵) است. (عدد ۳ به عنوان میانگین نظری در نظر گرفته شده است).

جدول ۵- نتایج آزمون آماری تی تک‌نمونه‌ای

مؤلفه‌ها	میانگین	آماره T	اختلاف میانگین	Sig	فاصله اطمینان	
					پایین تر	بالا تر
مشارکت	۲/۵۴	-۷/۰۴	-۰/۲۲	۰/۰۰۰	-۰/۷۲۱	-۰/۶۸۹
مسئولیت‌پذیری	۲/۴۸	-۱۱/۴۵	-۰/۴۶	۰/۰۰۰	-۰/۸۲۲	-۰/۵۸۷
اثربخشی کارایی	۲/۰۰	-۲۰/۴۱	-۰/۸۷	۰/۰۰۰	-۰/۶۸	-۰/۲۳۴
قانون‌مداری	۲/۵۲	-۱۳/۸۹	-۰/۲۲	۰/۰۰۰	-۰/۸۳۷	-۰/۶۲۳
شفافیت اطلاع‌رسانی	۲/۷۱	-۵/۱۸	-۰/۱۷	۰/۰۰۲	-۰/۸۷۸	-۰/۳۵۶
عدالت‌محوری	۲/۰۳	-۱/۹۳	-۰/۸۴	۰/۰۱۶	-۰/۷۲	-۰/۳۰
جهت‌گیری توافقی	۳/۱۹	۳/۹۸	۰/۳۴	۰/۰۰۰	۰/۶۷۸	۰/۹۳۲
پاسخ‌گویی	۲/۵۱	-۳/۷۳	-۰/۳۹	۰/۰۰۰	-۰/۴۵۶	-۰/۱۰۹
حکمروایی مطلوب شهری	۲/۵۹	۴/۹۷	-۰/۳۴	۰/۰۰۰	-۰/۸۹۱	-۰/۵۴۱

(مأخذ: محاسبات نگارنده)

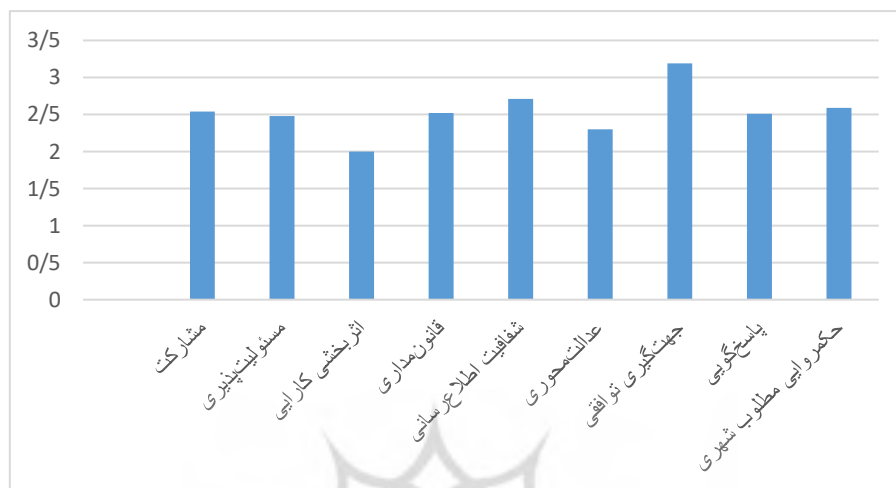
با عنایت به نتایج مندرج در جدول (۵) در ارتباط با مؤلفه مشارکت، میزان میانگین به دست آمده برای این مؤلفه برابر با ۲/۷۸ است، به گونه‌ای که این میانگین، کمتر از میانگین نظری پژوهش (عدد ۳) و اختلاف میانگین آن برابر با منفی ۰/۲۲ است. با توجه به ضریب خطای معناداری به دست آمده که کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، اختلاف میانگین عامل مورد نظر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است؛ همچنین با توجه به اینکه سطح اطمینان به دست آمده برای مؤلفه مورد اشاره منفی است، می‌توان استنباط نمود که وضعیت شهر قیر از نظر مؤلفه مشارکت حکمروایی شهری در وضعیت نامطلوبی قرار دارد. به منظور بررسی و اولویت‌بندی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری از دیدگاه شهروندان از تحلیل واریانس یک‌طرفه آنوا استفاده شد که نتایج آن به شرح جدول (۶) ارائه شده است.

جدول ۶- نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه آنوا

مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	ضریب خطا
۹۲۷/۴۹۱	۳	۲۶۱/۱۴۹	۶/۰۰۴	۰/۰۰۳
۸۹۴۳/۱۸۹	۳۵	۱۸۳/۲۷۱		
۹۸۷۰/۶۸	۳۸	-		
کل				

(مأخذ: محاسبات نگارنده)

بر اساس نتایج به دست آمده از آزمون تحلیل واریانس یک طرفه ($F=6/004$) و سطح معناداری ۹۹ درصد ($P=0/003$) مندرج در جدول (۶) می‌توان گفت اولویت‌بندی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری از دیدگاه شهروندان در شهر قیر دارای تفاوت معنادار است.

شکل ۲- میانگین به دست آمده مولفه‌های حکمروایی شهری در شهر قیر (مأخذ: محاسبات نگارنده)

در رابطه با «متغیر مدیریت شهری» در شهر قیر با توجه به شاخص‌های حکمروایی مطلوب شهری، میزان میانگین به دست آمده برابر با ۲/۵۹ است، به گونه‌ای که این میانگین، کمتر از میانگین نظری پژوهش (عدد ۳) و اختلاف میانگین آن برابر با منفی ۰/۳۴ است. با توجه به ضریب خطای معناداری به دست آمده که کمتر از ۰/۰۵ است، اختلاف میانگین عامل مورد نظر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. همچنین با توجه به اینکه سطح اطمینان به دست آمده برای مؤلفه مورد اشاره، منفی است، می‌توان استنباط نمود که وضعیت شهر قیر از نظر حکمروایی شهری در وضعیت نامطلوبی قرار دارد.

در ارتباط با «مؤلفه مسئولیت‌پذیری»، میزان میانگین بدست آمده برای این مؤلفه برابر با ۲/۴۸ است، به گونه‌ای که این میانگین کمتر از میانگین نظری پژوهش (عدد ۳) و اختلاف میانگین آن برابر با منفی ۰/۴۶ است. با توجه به ضریب خطای معناداری به دست آمده که کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، اختلاف میانگین عامل مورد نظر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. همچنین با توجه به اینکه سطح اطمینان به دست آمده برای مؤلفه مورد اشاره منفی است، می‌توان استنباط نمود که وضعیت شهر قیر از نظر مؤلفه مسئولیت‌پذیری حکمروایی شهری در وضعیت نامطلوبی قرار دارد.

در ارتباط با «مؤلفه اثربخشی کارایی»، میزان میانگین به دست آمده برای این مؤلفه برابر با ۲ است، به گونه‌ای که این میانگین کمتر از میانگین نظری پژوهش (عدد ۳) و اختلاف میانگین آن برابر با منفی ۰/۸۷ است. با توجه به ضریب خطای معناداری به دست آمده که کمتر از ۰/۰۵ است، اختلاف میانگین عامل مورد نظر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است؛ همچنین با توجه به اینکه سطح اطمینان به دست آمده برای مؤلفه مورد اشاره منفی است، می‌توان استنباط نمود که وضعیت شهر قیر از نظر مؤلفه اثربخشی کارایی حکمروایی شهری در وضعیت نامطلوبی قرار دارد.

در ارتباط با «مؤلفه قانون‌مداری»، میزان میانگین به دست آمده برای این مؤلفه برابر با ۲/۵۲ است، به گونه‌ای که این میانگین کمتر از میانگین نظری پژوهش (عدد ۳) و اختلاف میانگین آن برابر با منفی ۰/۲۲ است. با توجه به ضریب خطای معناداری به دست آمده که کمتر از ۰/۰۵ است، اختلاف میانگین عامل مورد نظر در سطح اطمینان ۹۵ درصد

معنادار است؛ همچنین با توجه به اینکه سطح اطمینان به دست آمده برای مؤلفه مورد اشاره منفی است، می‌توان استنباط نمود که وضعیت شهر قیر از نظر مؤلفه قانون‌مداری حکمروایی شهری در وضعیت نامطلوبی قرار دارد.

در ارتباط با «مؤلفه شفافیت اطلاع‌رسانی»، میزان میانگین به دست آمده برای این مؤلفه برابر با ۲/۷۱ است، به گونه‌ای که این میانگین کمتر از میانگین نظری پژوهش (عدد ۳) و اختلاف میانگین آن برابر با منفی ۰/۱۷ است. با توجه به ضریب خطای معناداری به دست آمده که کمتر از ۰/۰۵ است، اختلاف میانگین عامل مورد نظر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است؛ همچنین با توجه به اینکه سطح اطمینان به دست آمده برای مؤلفه مورد اشاره منفی است، می‌توان استنباط نمود که وضعیت شهر قیر از نظر مؤلفه شفافیت اطلاع‌رسانی حکمروایی شهری در وضعیت نامطلوبی قرار دارد.

در ارتباط با «مؤلفه عدالت‌محوری» میزان میانگین به دست آمده برای این مؤلفه برابر با ۲/۱۶ است، به گونه‌ای که این میانگین، کمتر از میانگین نظری پژوهش (عدد ۳) و اختلاف میانگین آن برابر با منفی ۰/۸۴ است. با توجه به ضریب خطای معناداری به دست آمده که کمتر از ۰/۰۵ است، اختلاف میانگین عامل مورد نظر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است؛ همچنین با توجه به اینکه سطح اطمینان به دست آمده برای مؤلفه مورد اشاره منفی است، می‌توان استنباط نمود که وضعیت شهر قیر از نظر مؤلفه عدالت‌محوری حکمروایی شهری در وضعیت نامطلوبی قرار دارد.

در ارتباط با «مؤلفه پاسخ‌گویی» میزان میانگین به دست آمده برای این مؤلفه برابر با ۲/۵۱ است، به گونه‌ای که این میانگین کمتر از میانگین نظری پژوهش (عدد ۳) و اختلاف میانگین آن برابر با منفی ۰/۳۹ است. با توجه به ضریب خطای معناداری به دست آمده که کمتر از ۰/۰۵ است، اختلاف میانگین عامل مورد نظر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است؛ همچنین با توجه به اینکه سطح اطمینان به دست آمده برای مؤلفه مورد اشاره منفی است، می‌توان استنباط نمود که وضعیت شهر قیر از نظر مؤلفه پاسخ‌گویی حکمروایی شهری در وضعیت نامطلوبی قرار دارد.

در ارتباط با «مؤلفه جهت‌گیری توافقی» میزان میانگین به دست آمده برای این مؤلفه برابر با ۳/۱۹ است، به گونه‌ای که این میانگین، بیشتر از میانگین نظری پژوهش (عدد ۳) و اختلاف میانگین آن برابر با مثبت ۰/۳۴ است. با توجه به ضریب خطای معناداری به دست آمده که کمتر از ۰/۰۵ است، اختلاف میانگین عامل مورد نظر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است؛ همچنین با توجه به اینکه سطح اطمینان به دست آمده برای مؤلفه مورد اشاره مثبت است، می‌توان استنباط نمود که وضعیت شهر قیر از نظر مؤلفه جهت‌گیری توافقی حکمروایی شهری در وضعیت مطلوبی قرار دارد.

نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش شمعی و همکاران (۱۳۹۱)، همسو می‌باشد و با پژوهش اسماعیل‌زاده و همکاران (۱۳۹۷)، زیاری و همکاران (۱۳۹۹) و شمس و هاشمی (۱۳۹۹)، هم‌خوانی ندارد. می‌توان گفت تا زمانی که مشارکت اصولی و دائمی تنها بین سازمان‌های حکومت شهری که در رأس آنها شهرداری و شورای شهر قرار دارند، برقرار باشد و در بین شهروندان شکل نگیرد، حکمرانی خوب شهری شکل نخواهد گرفت. این در حالی است که متأسفانه همانطور که از نتایج این تحقیق نیز به دست آمد، در عمل (وضع موجود) حکمرانی شهری ما در این زمینه بسیار ضعیف عمل کرده و بیشترین شکاف در این شاخص حیاتی به چشم می‌خورد؛ به طوری که به جز شاخص جهت‌گیری توافقی، در سایر شاخص‌ها (مشارکت شهروندان، مسئولیت‌پذیری، اثربخشی، قانون‌مداری، شفافیت اطلاع‌رسانی، عدالت‌محوری و پاسخ‌گویی) شرایط مطلوبی وجود ندارد و با وجود اهمیت این شاخص‌ها، در عملکرد وضع موجود ضعف شدیدی احساس می‌شود. از دلایل اصلی آن می‌توان به ساختار سازمانی و قانونی شهرداری‌ها اشاره کرد. شهرداری‌ها در نظام سیاسی کشور به عنوان بخش نیمه‌عمومی و نیمه دولتی محسوب می‌شوند و به دلیل اینکه از نظر مالی موظف هستند به صورت مستقل فعالیت کنند، این موضوع باعث تغییر اهداف شهرداری‌ها از یک سازمان خدماتی به یک سازمان اقتصادی شده است.

اولویت‌بندی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری از دیدگاه شهروندان در شهر قیر بر اساس نتایج به دست آمده از آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه ($F=6/004$) و ضریب خطای ($P=0/003$) می‌توان گفت مقدار سطح معناداری به دست

آمده کمتر از سطح خطای مورد نظر یعنی عدد ۰/۰۵ است که می‌توان گفت اولویت‌بندی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری از دیدگاه شهروندان در شهر قیر نیز دارای تفاوت معنادار بوده است.

نتیجه‌گیری

با توجه به یافته‌های به دست آمده، شهر قیر در اجرای رویکرد حکمروایی خوب با مشکلاتی از جمله: مدیریت متمرکز، فراهم نبودن زمینه لازم در اجرا و به کارگیری رویکرد حکمروایی، عدم اعتماد شهروندان در جهت مشارکت-گیری از آن‌ها و در نهایت ناکارآمدی مدیریت شهری در به کارگیری شهروندان در عرصه امور شهری محسوس است. در نتیجه به منظور تقویت حکمروایی خوب، نیاز به تقویت هر کدام از شاخص‌ها الزام می‌یابد که در نهایت با تعامل سازنده بین مدیران و شهروندان زمینه برای افزایش عملکرد مدیریت شهری فراهم می‌گردد. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد به دلیل عدم مشارکت‌پذیری مدیران شهری، فراهم نبودن زمینه مشارکت، عدم پاسخ‌گویی مناسب مدیران شهری، مسئولیت‌پذیری ضعیف مدیران شهری و عدم شفافیت در تصمیمات و برنامه‌ریزی‌ها، موجب کاهش اعتماد شهروندان و در نهایت کاهش همکاری بین مدیران شهری و شهروندان شده است. در نهایت سطح نامطلوب عوامل مذکور موجبات ضعف در اثربخشی و کارایی عملکرد مدیریت شهری در شهر مورد مطالعه و سطح نامطلوب حکمروایی خوب شهری شده است.

به همین منظور بایستی در راستای تقویت عملکرد مدیریت شهری در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها، شهروندان به عنوان محور اصلی قرار گیرند. با توجه به این پژوهش می‌توان دریافت که شکل‌گیری رویکرد حکمروایی خوب شهری بدون توجه به نقش مؤثر شهروندان امکان‌پذیر نیست و توجه به این رویکرد، زمینه‌ساز توسعه و حل مشکلات شهری و در نهایت افزایش عملکرد مدیریت شهری است. هرگونه تحول اساسی در شهر و کاهش مشکلات شهری منوط به اصلاحات اساسی در رویکرد و نظام‌های برنامه‌ریزی و مدیریت شهری است. مدیریت مطلوب شهری زمانی شکل می‌گیرد که از همه استعدادها و ظرفیت‌های موجود در عرصه مدیریت شهری به ویژه مشارکت شهروندان بهره‌مند باشد.

پیشنهادها

- ارتباط هرچه بیشتر ارگان‌های مدیریت شهری به ویژه شهرداری و شورای شهر با ارگان‌های ایجاد نظم و امنیت از جمله نیروی انتظامی، بسیج و ... ؛
- استفاده از پیمانکاران و مشاوران ماهر در زمینه پیاده‌سازی طرح‌های موضعی؛
- آگاه کردن مردم از شیوه تهیه و تصویب طرح‌های شهری و ارائه طرح‌های مصوب پیشنهادی به ارباب رجوع؛
- ایجاد بسترهای حکمرانی الکترونیکی جهت ارتباط بهینه با مردم؛
- بسیج هرچه بهتر منابع به منظور رسیدن به اهداف کوتاه و بلندمدت؛
- توجه به تخصص‌گرایی برای اداره امور شهر قیر؛
- شفافیت در امور با ایجاد امکان گردش آزاد اطلاعات و قابلیت دسترسی عموم شهروندان به آن در شهر قیر؛
- فراهم ساختن زیرساخت‌ها برای مشارکت شهروندان شهر قیر در تصمیم‌گیری‌ها؛
- قرار دادن مردم در جریان تصویب طرح‌های شهری (جامع و تفصیلی) به دلیل بلندمدت بودن آنها و کسب نظر از مردم به منظور برنامه‌ریزی بهتر در شهر قیر؛
- همکاری هرچه بهتر با سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و تکریم آنها به جای مانع‌تراشی؛

منابع

- اسماعیل زاده، حسین؛ یدالله نیا، حسن. (۱۳۹۷). تحلیل عملکرد مدیریت شهری با تأکید بر رویکرد حکمروایی خوب (مطالعه موردی: شهر بوشهر). فصلنامه جغرافیا و روابط انسانی. ۱(۳)، ۶۸۰-۶۶۶.
- اکبری، غضنفر. (۱۳۹۵). سرمایه اجتماعی و حکمرانی شهری. مجله تحقیقات جغرافیایی، ۱(۲۱)، ۱۵۴-۱۳۵.
- برک پور، ناصر. (۱۳۸۶). حکمروایی شهری و مبانی نظری و ضرورت شکل گیری آن در ایران. جستارهای شهرسازی، شماره ۲۰-۱۹.
- جعفری فرد، جعفر؛ صابری، حمید؛ اذانی، مهتری؛ خادم الحسینی، احمد. (۱۳۹۹). واکاوی شاخص های حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: شهر کهنوج). *جغرافیای اجتماعی شهری*. ۱(۱)، ۲۹۱-۲۷۳. Doi: [10.22103/JUSG.2020.2015](https://doi.org/10.22103/JUSG.2020.2015)
- حسین پور، بهنام. (۱۴۰۰). بررسی عوامل مؤثر بر میزان مشارکت شهروندان در مدیریت شهری (مطالعه موردی: شهر قیر). پایان-نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت.
- رفیعیان، مجتبی؛ حسین پور، علی. (۱۳۹۵). حکمرانی خوب شهری از منظر نظریات شهرسازی. تهران: انتشارات طحان.
- زیاری، کرامت الله؛ یدالله نیا، هاجر؛ یدالله نیا، حسین. (۱۳۹۹). بررسی عملکرد مدیریت شهری با تأکید بر شاخص های حکمروایی خوب از منظر شهروندان (مورد مطالعه: شهر ساری). فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری. ۴۰، ۱۶-۱.
- سرای، محمدحسین؛ شاه کرمی، نعمت؛ انیژ، حجت؛ کمانداری، محسن. (۱۳۹۳). ارزیابی و تحلیل مدیریت شهری با تأکید بر شاخص های حکمروایی مطلوب شهری (مطالعه موردی: شهر خرم آباد). *جغرافیای اجتماعی شهری (مطالعات نواحی شهری سابق)*. ۱(۱)، ۶۱-۴۳. Doi: [10.22103/JUAS.2015.1771](https://doi.org/10.22103/JUAS.2015.1771)
- سعید نیا، احمد. (۱۳۹۳). کتاب سبز شهرداری ها: مدیریت شهری. سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور: تهران.
- شاهینی فر، مصطفی؛ چاره جو، فرزین. (۱۳۹۷). ارزیابی شاخص های مؤثر در تحقق حکمروایی خوب شهری در کلانشهر کرمانشاه. فصلنامه جغرافیا و فضای توسعه شهری. ۱۲، ۲۱۹-۲۰۱.
- شماعی، علی؛ آدینهوند، علی اصغر؛ حاجی زاده، مریم. (۱۳۹۱). ارزیابی عملکرد شهرداری ها بر اساس حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: شهر یاسوج). فصلنامه مطالعات مدیریت شهری. ۴(۱۱)، ۶۹-۵۶.
- شمس، مجید؛ هاشمی بیستونی، محمدرضا. (۱۳۹۹). اولویت بندی شاخص های حکمروایی خوب شهری از دیدگاه شهروندان در شهر بیستون. فصلنامه جغرافیا و مطالعات محیطی. ۲۹، ۹۳-۸۰.
- مسلمی مهنی، یوسف؛ افضل، رسول؛ صدقی، نغمه. (۱۳۹۹). بررسی ارتباط بین گرایش به دولت الکترونیک و تحقق حکمرانی خوب در شهر کرمان *جغرافیای اجتماعی شهری* ۱(۲)، ۴۰-۲۷. Doi: [10.22103/JUSG.2020.2017](https://doi.org/10.22103/JUSG.2020.2017)
- نوبری، نازک؛ رحیمی، محمد. (۱۳۸۹). حکمرانی خوب شهری یک ضرورت تردیدناپذیر. دانش شهر، ۱(۲)، ۹۷-۷۶.
- Burris, S., Hancock, T., Lin, V., Herzog, A. (2012). *Emerging Strategies for Healthy Urban Governance*. Journal of Urban Health: Bulletin of the New York Academy of Medicine. 84(1), 154-163.
- Emanouel, A. (2016). *Towards an understanding of governance: the emergence of an idea and its implications for urban research in developing*.
- Kioe, Sh. (2014). *Yap Good Urban Governance in Southeast Asia*. SAGE Publications, Environment and Urbanization.
- Ranald Mack, N. (2018). *Metropolitan Urban Governance pprouches and Models: Some Implications for Indian Cities*. Third international conference on Pub-lic policy and Management on .Urban Governance and Public-Private Partnerships. Held at the Indian Institute of Management – Bangalore on August 4-6.
- United Nation (2020).